

काणकोणां हाडटले 60 कोटींचो प्रकल्प

सभापती रमेश तवडकार: ‘ट्रायफेड’ येवजणेचो फायदो काणकोणकारांक दिवपाचो हांवेस

■ भांगरभूंय । प्रतिनिधी

काणकोण: काणकोणां सध्या 500 आप मजत गट आसात. मात तातूंतले फक्त 10 गट क्रियाशील आसात. काणकोणच्या बायलां मदीं विवीध खाद्यपदार्थ, मिरसांग, कोकम आनी हेर जिनस करपाची कला आसा. काणकोणांत पिकपी फळांचेर योग्य ती प्रक्रिया करून आनी ते पासून तयार केल्ल्या जिनसांक बाजारपेट मेळोवन दिवचे खातीर ‘ट्रायफेड’ सारकिल्ले येवजणेचो फायदो काणकोणकारांक मेळोवन दिल्ले. ह्या प्रकल्पा खातीर 60 कोटी खर्च येतलो. ह्या प्रकल्पा खातीर एक हजार कुटुंबांचो नोंदणी करतले, अशें काणकोणचे आमदार तशेंच सभापती रमेश तवडकार हांणी सांगलें.

आत्मनिर्भर भारत, स्वयंपूर्ण गोंय खाला स्वयंपूर्ण चवथीचो बाजार काणकोणां 20 ऑगस्टा सावन सुरू जाला. 30 ऑगस्ट मेरेन चलपी ह्या बाजाराचें उक्तावण केले उपरांत सभापती तवडकार उलयताले.

ह्या वेळार माचयेर काणकोणचे

चावडेर कदंबा बसस्टॅण्डा लागसार स्वयंपूर्ण चवथीच्या बाजारांत खरेदी करतना सभापती रमेश तवडकार. कुशीक नगराध्यक्ष सायमन रेबेलो, विनायक वळवयकार आनी हेर मानेस्त. (संजय कोमरपंत)

नगराध्यक्ष सायमन रेबेलो, ह्या बाजार प्रकल्पाचे समन्वयक विनायक वळवयकार, उपजिल्होधिकारी रमेश गांवकार, गटविकास अधिकारी अनील नायक, जिल्हो पंचायत वांगडी शाणू वेळीप आनी हेर मानेस्त हाजीर आशिल्ले.

काणकोणच्या आप मजत गटांक उर्बा दिवचे खातीर स्वयंपूर्ण मित्र आशिल्ले वळवयकार आनी उपजिल्होधिकारी गांवकार हांणी आप

मजत गटांची बसका घेवन तांकां मार्गदर्शन करचें. 2013 त आपूण आदिवासी कल्याण खात्याचो मंत्री आसतना अशे बाजार मांडिल्ले. परतून सरकारान हे बाजार सुरू केल्ले खातीर सभापती तवडकार हांणी मुख्यमंत्री डॉ. प्रमोद सावंत हांकां परबों दिली.

चवथ हो सैमाची पुजा करपाची परंपरा सांगपी सण. सैमा कडेन मनशाचो लागींचो संबंद आसा. सैमा कडेन संघर्श न्हय जाल्यार ताचें

संवर्धन करपाक जाय, अशें ज्येश्ठ लोककलाकार अजीत पैंगीणकार हांणी सांगलें.

उक्तावण सुवाळ्यांत मोखर्डच्या लोकविश्वास प्रतिश्ठानाच्या दिव्यांग शाळेच्या विद्यार्थ्यांनी नाच सादर केलो.

ह्या सुवाळ्याक भाजपा मंडळ अध्यक्ष विशाल देसाय, महेश नायक, चंदा देसाय, दिवाकर पागी, मनुज देसाय, किशोर शेट, विंदा सतरकार,

विवीध पंचायतींचे पंच, सरकारी अधिकारी आनी थळावे लोक व्हड संख्येन हाजीर राविल्ले.

निलम आचार्य, संस्कृती पागी, प्रणाली प्रभुगांवकार, हेमंत नायक गांवकार, नितू देसाय, सारा देसाय, नारसिको फर्नांडीस, शुभम कोमरपंत मान्यवराना निलम आचार्य, संस्कृती पागी हांणी मानेस्तांक फुलां तुरे भेटयले.

गटविकास अधिकारी तशेंच स्वयंपूर्ण मित्र मिलिंद वेळीप हांणी येवकार दिलो आनी प्रास्तावीक केलें. सिद्धी नायक हांणी सुत्रसंचालन केलें. सर्वानंद सर्वणकार हांणी उपकार मानले.

मजगतीं, ते उपरांत पैंगीणच्या श्रद्धानंद विद्यालयाच्या खेळां मैदानाचेर सुरू केल्ल्या बाजाराचें उक्तावण केलें. ह्या वेळार सविता तवडकार, पंचायत सचीव राजू नायक गांवकार, सचीन नायक, मुख्याध्यपिका सीमा प्रभुगांवकार, विघेन प्रभुगांवकार, जॉन फर्नांडीस, प्रशूर भंडारी आनी हेर मानेस्त हाजीर आशिल्ले.

सांखळे स्वयंपूर्ण चवथीच्या बाजाराचें उक्तावण करतना मुख्यमंत्री डॉ. प्रमोद सावंत. कुशीक हेर मानेस्त. (विशांत वझे)

चवथीच्या बाजारांत खरेदी करात

► **मुख्यमंत्री: स्वयंपूर्णतेचें सपन पुराय करपाक दरेकल्यान फुडें सरपाचो उलो**

■ भांगरभूंय । प्रतिनिधी

दिवचल: गोंयकारपण हें फकत भाशाणां पुरतेंच मर्यादीत दवरिनासतना दरेका गोंयकारान स्वयंपूर्णतेचें सपन पुराय करचे खातीर मुखार सरपाची गरज आसा. चवथी निमतान सुरू केल्ल्या स्वयंपूर्ण चवथीचो बाजार गोंयांत 12 म्हालांतल्या 22 सुवातांचेर सुरू केला. लोकांनी ह्या बाजारांत चडांत चड खरेदी करून आदार करचो, असो उलो मुख्यमंत्री डॉ. प्रमोद सावंत हांणी मारलो.

सांखळे कदंबा बसस्टॅण्डाच्या आवारांत सुरू केल्ल्या चवथीच्या बाजारांतल्या स्टॉल्सांचें उक्तावण मुख्यमंत्री डॉ. सावंत हांचे हस्तुकीं जालें. ह्या वेळार ते उलयताले.

आत्मनिर्भर भारत स्वयंपूर्ण गोंयचें

सांखळे चवथीच्या बाजारांत 22 स्टॉल्स

सांखळे सुरू केल्ल्या चवथीच्या बाजारांत 22 स्टॉल्स मांडल्यात. तांची मुख्यमंत्री डॉ. प्रमोद सावंत हांणी पळोवणी करून विवीध वस्तू खरेदी केल्यो. सरकारान सगळी वेवस्था फुकट दिल्या. ह्या स्टॉल्सांचेर लोकांनी खरेदी करून उपक्रमाक आदार करचो, असो उलो मुख्यमंत्र्यान मारला.

सपन पुराय करचे खातीर प्रधानमंत्री नरेंद्र मोदी हांणी मारिल्ल्या उल्याक राज्य सरकारान पुराय प्रतिसाद दिला. गोंयचें सपन साकार करचे खातीर फलोत्पादन, जनावरां पोसप, दूद उत्पादन, नुस्त्याची शेती, तेचवांगडा सगळ्याच मळांच्या माध्यमांतल्यान लोकांक विवीध येवजण्यांच्या माध्यमांतल्यान आदार करतात. सरकाराच्या ह्या यत्नांक बरो प्रतिसाद मेळटा. ताका लागून दरेका हाताक काम दितना दरेक कुटुंब आत्मनिर्भर

आनी स्वयंपूर्ण जातलें, हो आपलो ध्यास आसा. ताका लागून सरकार सगळे तरेची मजत करता. दरेकल्यान ह्या विशेश उपक्रमाक आदार करचो, असोय उलो मुख्यमंत्री डॉ. सावंत हांणी मारलो.

ह्या वेळार भाजपा मंडळ अध्यक्ष गोपाळ सुर्लंकार, नगरसेवक आनंद काणेकार, दयानंद बोर्येकार, कबीर शिरगांवकार, शुभदा सावयकार आनी हेर मानेस्त हाजीर आशिल्ले.

उजो पालोवपी दळाच्या जवानाची कूड सांपडली

■ भांगरभूंय । प्रतिनिधी

पेडणें: पेडणें उजो पालोवपी दळाचे जवान रतन राजाराम परब (39) हांची कूड 2 ऑगस्टाक सकाळीं पोरस्कड्यां रेल्वे पुलाचेर सांपडली.

हे संबंदांतली म्हायती रेल्वे कर्मचाऱ्यांनी आ प ल य ा कार्यालयाक दिले उपरांत त ा च ि कूड रेल्वे पु ल ि स ा णी ताब्यांत घेवन पोस्टमॉर्टमा खातीर गोमॅकॉत धाडली.

शुक्रारा संजे वेळार कामाक वता अशें सांगून रतन घरांतल्यान भायर सरिल्ल्याची म्हायती मेळ्ळ्या. मात ताची ड्युटी शेनवारा सकाळीं आशिल्ली, अशी म्हायती पेडणें उजो पालोवपी दळाच्या कर्मचाऱ्यांनी दिली.

रतन राती पोरस्कड्या आयले आनी तांणी आपली दुचाकी पोरस्कड्यां पुला पोंदा दवरली. ती सकाळीं मेळ्ळी. तो रेल्वे रुळाचेर कित्याक गेल्लो? ताका थंय कोणे आयिल्लो? ताणें आत्महत्या केली काय ताची कोणे हत्त्या केली, अशी आरथी परथी चर्चा गांवांत सुरू आसा. ताच्या फाटल्यान घरकान, आवय तशेंच दोन ल्हान भुरगीं असो परिवार आसा.

नागरी सेवेंतल्या 23 कनिश्ठ अधिकाऱ्यांच्यो बदल्यो

■ भांगरभूंय । प्रतिनिधी

पणजी : राज्य नागरी सेवेंतल्या 23 कनिश्ठ अधिकाऱ्यांच्यो शेनवारा बदल्यो केल्यात. कार्मीक खात्याचे अवर सचीव ईशांत सावंत हांणी हे विशींचो आदेश जारी केला.

आदेशा प्रमाण, दक्षीण गोंय उपजिल्होधिकारी राजेश आजगांवकार हांची तिसवाडीचे उपजिल्होधिकारी म्हूण बदली केल्या. थंय आशिल्ले विवेक नायक हांची गृह खात्याचे अवर एक म्हूण बदली केल्या.

गृह खात्याच्या अवर सची- 1 ह्या पदार आशिल्ल्या प्रीतीदास गांवकार हांची कोमुनिदाद केंद्रीय झोनच्या प्रशासकपदार बदली केल्या. तांचे कडेन वेवसायीक कर फांट्याच्या

सहाय्यक आयुक्तपदाचो अतिरिक्त ताबोय दिला. जाल्यार ह्या पदांचेर आशिल्ल्या सागर गावडे हांची सत्तरीचे उपजिल्होधिकारी म्हूण बदली केल्या.

सत्तरीचे उपजिल्होधिकारी प्रवीण हिरे परब हांची नगरनियोजन मंडळाचे उपसंचालक (प्रशासन) म्हूण बदली जाल्या. आदिवासी कल्याण खात्याची उपसंचालक सीमा साळकार हांचे कडेन कला आनी संस्कृती खात्याच्या उपसंचालकपदाचो (प्रशासन) आशिल्लो अतिरिक्त ताबो काडून घेतलो.

पंचायत खात्याचे उपसंचालक राजू देसाय हांची कुडचडें रवींद्र भवनाच्या वांगडी सचीवपदार बदली केल्या. तांचे कडेन दक्षीण झोन कोमुनिदादच्या

वास्को स्वयंपूर्ण चवथीच्या बाजाराक लोकांची फाट

माटवा भायर पावसाक लागून चिखल, विक्रेत्यांक हुस्को

■ भांगरभूंय । प्रतिनिधी

मुरगांव: वास्को कदंबा बसस्टॅण्डाचे फाटले वटेन सुवात नितळ करून माटव उबारून चवथीचो बाजार मांडपा खातीर सुवात करून दिल्या. पूण 20 ऑगस्टाक पडिल्ल्या पावसाक लागून चवथीच्या बाजाराच्या माटवाच्या वाठारांत चिखल जालो. ताका लागून पयल्या दिसा ह्या बाजारांत काणूच येवंक ना.

गोंयांतले लघू उद्देग आनी वेवसायिकांक उर्बा दिवचे खातीर गोंय सरकारा वतीन 12 म्हालांनी 20 ऑगस्ट सावन स्वयंपूर्ण चवथीचो बाजार सुरू केला. ह्या बाजारा खातीर सगळ्या म्हालांनी कदंबा बसस्टॅणअड्ड, पालिका सभाघर, खेळां मैदानांचो वापर केला. वास्कोचो स्वयंपूर्ण चवथीचो बाजार कदंबा बसस्टॅण्डाच्या वाठारांत मांडला. पावसाक

वास्को सुरू केल्ल्या स्वयंपूर्ण चवथीच्या बाजारा खातीर घातिल्ल्या माटवा भायर जाल्ल्या चिखलाक लागून किण्ण पडिल्लो वाठार. (मिलिंद काकोडकार)

लागून थंय चिखल जाल्ल्यान खरेदी खातीर येवपी लोकांक चिखलांतल्यान वाट काडची पडटली, अशें चित्र दिसता. 30 ऑगस्ट मेरेन चलपी ह्या बाजारांत लोक चिखलांतल्यान वाट काडीत येतले काय ना असो दुबाव निर्माण जाला. हाका लागून

ह्या बाजारांत दुकांनां घातिल्ल्या आपमजत गट आनी हेरांचेर कठीण प्रसंग आयला.

फुडले दोन दीस पावसाची शक्यताय आशिल्ल्यान ह्या वाठारांत आनीक चिखल जातलो हाका लागून विक्रेत्यांक चड हुस्को सतावपाक लागला.

महिला मंडळांक बाजारा निमतान बरी संद

माधव सिनाय देसाय: चडांत चड लोकांनी लाव घेवपाचो उलो

पेडण्यां स्वयंपूर्ण चवथीच्या बाजारांत भोंवून खरेदी करतना पेडणेंचे नगराध्यक्ष माधव सिनाय देसाय. तांचे वांगडा स्वयंपूर्ण मित्र, अधिकारी आनी हेर मानेस्त.

कायम स्वरुपी दुकान दिवपाची बायलांची मागणी

आमी घरांत केल्ले खाद्यपदार्थ खंय व्हरून विकपाचे, हो सदांच एक प्रस्न आसता. ताका लागून दरेक पंचायत पांवड्याचेर आनी म्हालाचे मुखेल सुवातेचेर सरकारान आमकां बाजाराची वेवस्था करून दिवची. कायम स्वरुपी एकादं दुकान वा बाजारांत एक स्टॉल मेळोवन दिलो जाल्यार आमकां आमचो म्हाल सहजतायेन विकपाक मेळटलो. हे नदरेन सरकारान यत्न करचे, अशें ह्या बाजारांतल्या खुबश्या स्टॉलधारक बायलांनी आपली प्रतिक्रिया दितना सांगलें.

स्वयंपूर्ण चवथीचो बाजार ही संकल्पना गांवागांवांनी पावोवपा खातीर आनी गांवांतल्या महिला आप मजत गट जीं खाणां करतात तांचे खातीर ही एक परवणी थातल्ली. पूण तांचे खातीर एकादी कायमस्वरुपी सुवात उपलब्ध

करून दिली जाल्यार तांकां आपलो म्हाल थंय विकपाक मेळटलो. अशी वेवस्था सरकारान करची, अशी मागणी ह्या वेळार उभा नगर्वेकार हांणी केली. नयनी शेटगांवकार हांणी सांगलें, पेडणें म्हालांत खुबशे महिला आपमजत

गट आसात. तातूंतलीं बायलां आपल्याक फावता ते प्रमाण घरांत खाद्यपदार्थ तशेंच चवथीक लागपी विवीध जिनस तयार करतात. पूण तांच्या म्हालाक योग्य बाजारपेट मेळना वा गिरायक मेळनात. ते खातीर सरकारान आनी थळाव्या आमदारान फुडाकार घेवन गांवागांवांत एकादें दुकान तांकां मेळोवन दिवचें, अशी तांणी मागणी केली.

स्वयंपूर्ण बाजारांत वट्ट 15 स्टॉल्स आसात. तातूंत खाद्यपदार्थ, कपडे, शाकभाजी, फळां- फुलां आनी चवथीक लागपी हेर सामान विकपाक दवरलां. हो बाजार 30 ऑगस्ट मेरेन उक्तो आसतलो.

म्हापश्यां सरकारी संकुलाच्या आवारांत स्वयंपूर्ण चवथीच्या बाजाराचें उक्तावण करतना नगराध्यक्ष शुभांगी वायंगणकार. कुशीक हेर मानेस्त.

थळाव्यांक रोजगारा खातीर माची उपलब्ध

शुभांगी वायंगणकार: म्हापशें मार्केटांत महिला मंडळां खातीर खास दालन

■ भांगरभूंय । प्रतिनिधी

म्हापशें: राज्य सरकारान स्वयंपूर्ण चवथीचो बाजार ही थळाव्यांक रोजगारा खातीर एक माची उपलब्ध करून दिल्या. ह्या बाजारांत चवथी खातीर लागपी सगळे तरेची मिठाय, फुलां आनी हेर सामान विकपाक दवरलां. ह्या बाजारांत सुमार 25 स्टॉल्स आसात अशें म्हापशेंची नगराध्यक्ष शुभांगी वायंगणकार हांणी सांगलें.

लोकांक घरगुती परंपरीक मिठाय, फुलां, माटोळी आनी हेर वस्तू विकपा खातीर सरकारान 20 ऑगस्ट सावन राज्यभर स्वयंपूर्ण चवथीचो बाजार मांडला. शेनवारा म्हापश्यां सरकारी संकुलाच्या आवारांत सुरू केल्ल्या ह्या बाजाराचें उक्तावण केले उपरांत नगराध्यक्ष वायंगणकार उलयताली.

ह्या वेळार ह्या उपक्रमाचे नोडल

अधिकारी वासुदेव शेट्चे, पालिका मुख्याधिकारी सीताराम सावळ, कृष्णकांत पंगम, अक्षय पोटेकार आनी हेर अधिकारी, नगरसेवक तशेंच हेर मानेस्त हाजीर आशिल्ले.

हो बाजार फुडले 10 दीस म्हणल्यार 30 ऑगस्ट मेरेन उक्तो आसतलो. महिला स्वयंसहाय्य गटां खातीर म्हापशें पालिका मार्केटांत शकुंतला पुतळ्या कडेन रोखडेंच खाशेलें दालन दिल्ले. थंय बायलांक चवथी खातीर

लागपी सामान विकपाक मेळटलें, अशें नगराध्यक्ष वायंगणकार हांणी सांगलें. वासुदेव शेट्चे हांणी सांगलें, चवथी निमतान लोकांक रोजगारा खातीर माची मेळची, हे खातीर पुराय राज्यभर हो स्वयंपूर्ण चवथीचो बाजार सुरू केला. राज्यांत 25 कडेन हे बाजार सुरू जाल्यात. ह्या उपक्रमाक बरो प्रतिसाद मेळयता. ताका लागून आतां राजीव गांधीचे विचार आत्मसात करून एकादंय येवप गरजेचें, अशें मत

■ भांगरभूंय । प्रतिनिधी

पणजी: आदले प्रधानमंत्री स. राजीव गांधी हांणी एकठांय हाडिल्ल्या लोकांची जातीयवादाक लागून फाळणी करपाचें काम भाजपान केलां. भाजप लोकशाये आड हुकूमशायेन सत्ता मेळयता. ताका लागून आतां राजीव गांधीचे विचार आत्मसात करून एकादंय येवप गरजेचें, अशें मत

गोंय प्रदेश काँग्रेसचे अध्यक्ष अमीत पाटकार हांणी सांगलें.

आदले प्रधानमंत्री राजीव गांधी हांच्या 78व्या जयंती दिसा निमतान काँग्रेसीन आयोजीत केल्ले कार्यवळींत ते उलयताले. ह्या वेळार काँग्रेसचे फुडारी फ्रांसीस सार्दीन, आमदार रुडॉल्फ फर्नांडीस, कार्लुस आल्मेदा तशेंच हेर फुडारी हाजीर आशिल्ले.

राजीव गांधी हे नव्या भारताचे

शिल्पकार आशिल्ले. तांणी पंचायत नगरपालिका कायदो हाडलो, देशांत टेलिफोनाची सुरवात केली. तशेंच जायते उदरगतीचे प्रकल्प देशांत हाडले. सगल्यांत युवा प्रधानमंत्री म्हूण तांची नोंद आसा. पूण आतां भाजप सरकाराच्या काळांत सत्ते बाजोर लोकशाये आड कितेंय मार्ग आपणावप सुरू आसा. राजीव गांधी हांणी हाडिल्ले कायदे, प्रकल्पाचे

स्त्रय भाजप घेता, अशें पाटकार हांणी म्हणलें.

भाजपान उदरगतीच्या नांवा खाला बेरोजगार, भ्रश्टाचार वाडयलो. तशेंच लोकशायेच्या नांवा खाला लोकांची फटवणूक केल्या. भाजप सरकार विरोधकांचो आवाज चेंपपाचो यत्न करता. पूण राजीव गांधी हांणी अशें केन्नाच करूंक ना. तांणी सगल्यांक एकादंय घेवन देश चलयला. म्हूण ते लोकप्रिय फुडारी आशिल्ले, अशें आदले खासदार फ्रांसीस सार्दीन हांणी म्हणलें.

वेणर्या अपघातांत एकलो जखमी

■ भांगरभूंय । प्रतिनिधी

मुरगांव: दाबोळी सावन वेणेंचे दिशेन दुचाकी येतना त्याच वेळार गतीन तेच दिशेन येवपी ब्रिझा मोटारीचें (जीए 06 ई 6161) नियंत्रण गेलें आनी एक्स्व्हा दुचाकीचेर (जीए 06 वाय 9982) आपटली. ह्या धपक्यान दुचाकी रस्त्याचे कुशीक वचून पडली. ह्या अपघातांत दुचाकी चालक गंभीर जखमी जाला. वेणें पुलिसांनी दिल्ले म्हायती प्रमाण 20 ऑगस्टाक सकाळीं हो अपघात जालो.

ताकतिकेन एम्ब्युलन्सीक आपोवन जखमी दुचाकी चालकाक दक्षीण गोंय हॉस्पिटलांत उपचारा खातीर दाखल केला. वेणें पुलीस स्टेशनाचे निरीक्षक डाग्यो ग्रॉसियस हांणी अपघाताचो पंचनामो केलो. फुडलो तपास वेणें पुलीस करतात.

CLASSIFIED

Situation Vacant
Wanted 01 Computer teacher on Regular Basis qualifications Degree in computer science/ Diploma in computer engineering , 6 months course in DTP to teach Hearing / Visually impaired children. Apply within 15 days to The Chairman lokvishwas Pratishthan's High School Dhavli Ponda Goa.

आयतार

ममता दीपक वेर्लेकार
7499129281

खंयच्याय समाजाची मुळावी सामुहीक चेतना खंयच्या तरी खाशेल्या ‘नॅरेटिव’न (गजाल, कथा) किल्लता आनी वाड घेता. आपल्या आनी देशाच्या भूतकाळाची, वर्तमानाची आनी भविश्याची एक काणी घेवन दरेकलो मनीस समाजांत वावुरता. ह्या काणयांची पोसवण केन्ना वास्तव निर्माण करता तर केन्ना भ्रम. वास्तवातायेची दिका तांकीक प्रमाणांचेर आदारिल्ली आसता म्हणूनच ती बौद्धीक प्रगल्भतायेक वाट करून दिता. अशाच समाजाची उदरगत जावंक पावता. भ्रमाची वाट ताका काळखांत धुकलता. खरें म्हळ्यार संवसारांतलीं सगळीं अरिश्टां, झुजां हीं सत्ते खातीर सुवातीं तत्वानीं वेवस्थीत तरेन पातळाविल्ल्या भ्रमाचेव परिणाम.

फाटल्या कांय वर्सां सावन भारतांत एक खास ‘नॅरेटिव’ विणपाची प्रवृती तयार जाल्या. तातूंत ते कोण खरो भारतीय आनी कोण न्हय, हाचो एक सुटसुटीत सांचो तयार करतात. राष्ट्रीयतेची आनी धर्माची संकुचीत परिभाशा मांडटात. ह्या संचांयांत बसनात तांचो सरळ सगळ ‘देशद्रोही’ म्हणून बहिरकार करतात. उपरांत हें भोवमत म्हूण सांगून देश आनी अमुक धर्मा खातीर हें एक असुरक्षीत वातावरण म्हूण भंय घालतात. लोकशायेची आनी विविधतायेचें घट मुळावण आशिल्ले भारतीयतेच्या संकल्पने खातीर असली प्रवृती घातकी थारल्या, अशें म्हणल्यार अतिताय जावची ना.

‘पी के’, ‘पद्मावत’, ‘छपाक’ सारकिल्ल्या कितल्याशाच फिल्मांच्या, कितल्याशाच पत्रकांरच्या, बुदवंतांच्या, कलाकारांच्या, संस्थांच्या बहिरकारा उपरांत सद्या ट्रोलर्स ‘रक्षाबंधन’ आनी ‘लाल सिंह चड्ढा’ फिल्माचो बहिरकार करपी हॅशटॅग वायरल करपाक लागल्यात. ‘लाल सिंह चड्ढा’ हें फिल्म सिनेमाघरांनी येवचे पयलींच बहिरकार सुरु जालो. आमिर खानाचो बहिरकार करपा फाटलें पयलें कारण म्हळ्यार 2015 वर्सा ताणें एके मुलाखतींत देशाचे समाजीक स्थिती विशीं केल्लें विधान. जातूंत ताणें ‘भारतांत निराशेची भावना वाडल्या’ अशें मत मांडलें. ‘पी के’ फिल्मांत लोकांच्यो धर्मीक भावना दुखयल्यो आनी दुसरें कारण म्हळ्यार 2020 वर्सा भारता बदल वायट मतां मांडपी टर्कीच्या राष्ट्रपतीची भेट घेतली. ह्या कारणां खातीर ‘ट्रोलर्स’ नी ताका देश आनी हिंदू धर्म विरोधी म्हूण टॅग लायलो आनी ताका ‘बाॅयकॉट’ करपाचो ‘ट्रेंड’ तयार जालो.

फिल्म सिनेमाघरांनी आयले उपरांत फिल्मांत एका कमी ‘आय क्यू’ आशिल्ल्या मनशाक कारगिल झुजांतलो भारतीय सैनीक म्हूण दाखोवन लश्कराचो अपमान केला, तशेंच एका दृश्यांत हिंदू धर्माचो अपमान केला म्हूण दिल्लीच्या एका वकीलान आमिर

सुहासिनी प्रभुगावकर
9881099260

चौकार

कोवीड, ओमिक्रॉनान सरभोंवतणी, मनशाचे जीणेंतय बदल हाडल्यात. एक सोडलो की दुसरो विखाळ जीव व्याधी पातळायता. एके वटेन वखदां खपोवपा खातीर दुयेंसांची मिरांत घालतात अशेय धीटायेन आरोप करपी, अभ्यास करून विशयाची मांडावळ करपी कार्यकर्तेय आसात. निर्यंत्रणां हाडलीं तरी चलप, भोंवप साप्प थांबलां व्हय? थांबिल्लें जाल्यार हो संवसार फुडें वचपाचो?

संवसारात, मनीसजीणेंत बदल जातात, ते प्रमाण नित्याचे सरकारी प्रक्रियेंतय बदलांक स्थान मेळप गरजेचें. मुखेल करून शिक्षणीक मळार फुडारा कडेन पळोवपाची, संकश्टां कडेन झुजपाची तांक दिवपी मनीसबळाची निर्मणी करपी शिक्षणा कडेन केंद्रस्थ जावप सरकारची मोख आसची. कोवीडान हाडिल्लें शिक्षणाचें वेळापत्रक दोन वर्सा उपरांत आतांच जाग्यार येता आसतनाच गोंयां सारक्या राज्यांत कांय विशयांचेर

‘बाॅयकॉट’ चें सत्य आनी लाल सिंह चड्ढा

खान, दिग्दर्शक अद्वैत चंदन आनी पॅरामावंट पिक्चर्सच्या विरोधान एफआयआर केली. म्हत्वाचे सगळे समाजीक, राजनितीक मुद्दे विसरायेर घालून मुखेल प्रवाहांतली मिडिया सद्या ह्या फिल्माच्या आनी आमिर खानाच्या विरोधान चर्चा करपाक लागल्या. ‘लाल सिंह चड्ढा’ हें फिल्म एरिक रॉथ हांणी बरयल्ल्या आनी रॉबर्ट झेमेकिस हांणी दिग्दर्शीत केल्ल्या 1994 च्या ‘फॉरेस्ट गम्प’ चें हिदी रुपांतर. तें 1986 वर्साच्या अमेरिकन लेखक विस्टन गूम हांच्या ‘फॉरेस्ट गम्प’ कादंबरेचेर आदारिल्लें आसा. दोनूय मूळ कृतींनी 1970- 1980- 1990 च्या दशकांतल्या एका निरागस मनशाच्यो व्यक्तिगत यादी, ताचीं सपनां आनी वांगडाच एका देशाच्यो राजनितीक तश्योच समाजीक यादी, ताचेच तटस्थ नदरेंतल्यान चित्रित केल्यात. फॉरेस्टाचो व्यक्तिगत संघर्श, अमेरिकेंतलो वंशवाद, पुरुषप्रधानता, लिंगभेद, लैंगीक हिंसा, विधेतनाम युद्ध आनी ताचो विरोध, कृष्णवर्णिगांचीं आंदोलनां, कावंटर कल्चरल आंदोलनां आनी तांच्या वांगडा तरलतायेन गुथलेली मनीसपणाची, सहिष्णुतेची आनी निस्वार्थ मोवाची ‘ट्रीटमेंट’ तशेंच अभिनयाची विश्वसनीयता आनी एकूण संतुलीत सादरीकरण एक सुंदर सिनेमॅटिक अणभव दिता.

हिदी रुपांतर करतना फिल्मांत 1970 ते 2015 मेरेनची फाटभूंय समानांतर चलता. तातूंत लाल सिंहाच्या व्यक्तिगत संकटां वांगडाच इमरजन्सी, ऑपरेशन ब्लू स्टार, कारगिल झूज, अण्णा हजारेचें आंदोलन, धर्मीक पाखंड, सांप्रदायिकता, आतंकवाद, अस्मितेची चेतना, हिंसा, पितृसत्ता, फिल्म इंडस्ट्रीचो घाणयारो चरो अशे भारतीय समाजाचे म्हत्वाचें विशय घेतल्यात. भारतांत कावंटर कल्चर आंदोलनां कमी आसल्या कारणान रुपा हें पात्र जेनी इतलो विद्रोह करपाक पावना, पूण एक बऱ्या कित्याचो कटॅट भारतीय प्रेक्षकां मेरेन पावचो हो प्रामाणीक हेत दिसून येता. फिल्म एके तरेची उत्सूकताय जागयता आनी एक सुखद अणभव दिता. फिल्मांत कांय गजाली उखलाप्यो जाल्यात वा कांय कडेन इतिहासीक घटनांचो भडिमारूय जाला, मात एके भारतीय फिल्माचें रुपांतर करपाचें धाडस तांणी केलें, ही गजाल तोखणायेची.

‘स्पाॅयलर’ दिनासतना उलोवपाचो हांगा

यल करतां. फॉरेस्ट जांव लाल एक निरागस व्यक्ती. ताका तथाकथीत ‘नॉर्मल मनशां’चे दाव-पेंच वा छळ-कपट कळना. तो मनशाक मनीस म्हूण पळयता. सैन्या खातीर जाय आशिल्लें शारिरीक, मानसीक बळगें ह्या पात्रा कडेन आसता. पूण ‘लाल सिंह चड्ढा’ फिल्माची समस्या खरें म्हळ्यार आमिराचो अभिनय. लाल सिंहाच्या भुरगेपणाचो अभिनय केल्ल्या अहमद उमर आनी आमिर खानान केल्ल्या तरणाट्या लालाच्या अभिनयाची तुळा केल्यार आमिराचो अभिनय कृत्रीम दिसता. फॉरेस्टाच्या व्यक्तित्वाचो ‘कोर’ आनी गंभीरताय तातूंत खंय तरी शेणटा, अभिनयाचो ग्राफ बिगडटा. भुरगेपणांतलो लाल बाकी भुरग्यां परस कमी उलयता, गजाली समजुपाक वेळ घेता खरो, पूण ताचे कडेन निरिक्षण कर्पाची शक्त आसा, संवेदनशीलताय आसा. शाणेपणाचो आंकडो कमी आसत पूण एक अवभूत हुशारकी आसा, ‘वायब’ आसा जी बुदवंताकय फाटीं उडोवंक शकता. फॉरेस्टाचें हें खाशेलेपण अहमद उमरान बरे तरेन साकार केलां. भारतीय सेनेच्या अपमानाचो आरोप करचे पयलीं मूळ कादंबरी आनी फिल्म पळोवन अभिनयाचो हो ‘एरर’ लक्षांत घेवप गरजेचें.

सांप्रदायीक हिंसा ही भारतीय समाजाची व्हड समस्या. धर्माच्या नांवान मनीसपणाक घाणावपी तत्वांक फिल्मांत ‘मलेरिया’ म्हणलां. लाल सिंहाची आवय धर्मीक दंयाच्या वेळार ताका सांगता, बाबा घरांतल्यान भायर सरनाका, देशांत सगल्यांक मलेरिया जाला. फिल्मांत लाल खंयच हिंदू धर्माक मलेरिया म्हणीना. जेन्ना आकांतवादी ताका विचारता- ‘तुम पूजा पाठ नहीं करते?’ तेन्ना धर्माच्या नांवान हिंसा करतल्यांच्या, लोकां मदीं फूट घालपी धर्मीक राजकारणाच्या जाचो ताका स्वता नकळत अणभव आयला, त्या संदर्भान तो म्हणटा- ‘मेरी माँ कहती है कि मजहब से मलेरीया फैलता है। रब तो हर जगह है’।

फिल्मांत कारगिल झुजांत लाल आपल्या सैनिकां वांगडा एका दुस्मानाकय वाचयता. धर्माच्या नांवान आपणें स्वताच्या आनी कितल्याशाच लोकांचे जिणेंत वीख भरलें हें सत्य त्या आकांतवाद्याक समजता. आपल्या सारक्या कितल्याशाच तरणाट्यांक धर्माच्या नांवान फटयतात हेंय तो उलोवन दाखयतात. लाल सिंहाचें मनीसपण ताका प्रेरणा दिता. फॉरेस्ट, लाल हें पात्र स्वताक ‘नॉर्मल’ आनी हुशार म्हणून घेवपी लोकांचे संवेदनशीलतेचेर, मनीसपणाचेर प्रस्न उबे करता. दुस्त्वान न्हय तर मोगान जग जिजूं येता, असो संदेश हें फिल्म दिवपाचो यत्न करता. फिल्माच्या संदर्भान मतां मांडपाचो अधिकार सगळ्यांक आसा, पूण ते खातीर सगळे संदर्भ समजून, ताचेर तांकीक विचार करून फिल्म बरें काय वायट, हो निर्णय प्रेक्षक करपाक शकतलो, धर्मीक राजकारणाच्या ‘नॅरेटिव’क सारें उदक घालपी #बाॅयकॉट ट्रेंडपाक बळी पडून न्हय.

युगांक नायक
7507388596

महात्मा गांधीचें प्रसारतंत्र हो आजूय संसारभर संशोधनाचो आनी उमळशीकेचो विशय. आधुनीक संचार माध्यमाच्या अभावान देखून 20 व्या शेंकड्यांतली सगल्यांत व्हडली चळवळ गांधीन बांदली. 1775 वर्सा फामाद अमेरिकन लेखक थॉमस पायन हांणी 24 पानांचें पत्रक काडिल्लें. जाचो माथाळो आशिल्लो, Common Sense म्हणल्यार वेव्हार ज्ञान, सर्वसादारण समज. ब्रिटिशांनी अमेरिकी खंड कित्याक वसाहत मुक्त करचो हाचो युक्तीवाद करपी तें पत्रक आशिल्लें. तेन्ना सावन स्वातंत्र आनी वेव्हार ज्ञानाचो तर्क लावपी अभ्यास जाता.... आनी गांधींच्या चळवळीचो केन्द्रबिंदू आशिल्ल्या सामान्य भारतीयाच्या वेव्हार ज्ञानाचोय (Common Sense) अभ्यास. सर्वसामान्य भारतीय हो भावार्थी, शेतिप्रधान आनी शोशीत. देखून ताचीच साबार प्रतीकां देखीक अध्यात्म, खादी, गाय, राम हीं गांधीन वसाहतवादी

विरोधी चळवळींत हाडलीं आनी स्वातंत्र्याचो मुद्दो लोकांच्या दिसपुढे जिणें कडेन जोडलो. 21 व्या शेकड्यांत सामाजीक माध्यां वरवीं जाल्लो सुचनांचो उद्रेक साबार नवीं समीकरणां

समाजाच्या मुखार हाडल्यांत. संवसारभर नव्यान जल्मल्ल्या विवीध देशांनी उग्र राष्ट्रवादी चळवळी आनी भोवमतवादी राजवटी इतिहासांतली आगळी वेगळी म्हायती वा विनोद वापरून इतिहासाचो कथासार बदलपाच्या यत्नांत आसा. एखादी गजाल परत परत लोकांचे नदरेंत हाडून दिल्यार ती लोक सत्य म्हूण मानपाक लागता. कारण आयच्या जमान्यांत जे गतीन आनी संख्येन सुचना आमचे नदरें मुखार येतात, त्यो आमी पचोवपाक शकना. ह्या जमान्याक ‘post-truth’ चो काळ अशें म्हण्टात. 2011 वर्सा इंडिया ऑगनेस्ट करशान ह्या आंदोलनांत भारतान पयले फावट ट्रॉल तंत्र अणभवलें. आंदोलनांची धार आनी उद्दीश्ट साध्य करपाक संघटीतपणान हॅशटॅग वापरून ट्रॉल हाताळ्ळे. ताचो परिणाम आयज मुखेल राजकी पक्षांच्यो स्वताच्यो ट्रोल सेना आसात. ह्या तंत्राचो दीर्घकालीन प्रभाव अशेच तरणाटे पिळगेचेर पडिल्लो जाणवता. दिसभर आपल्या व्हॉट्सअॅप आनी इन्स्टाग्रामांचेर येवपी मजकूर आनी तो तपाशिनাসतना फॉर्बॅड

सत्याचे तर्क आनी common sense बदलपाचे चल्ल्यात यत्न

करपाची संस्कृती आयच्या तरणाट्यांमदी खरपणान रुजपाक लागल्या. हे संस्कृतींत कांय घटकांचो राजकी फायदो जाता तसो एक बिझिनेस मॉडेलूय पोसता. देखीक आयज टेलेविजन मिडीया भीतर बातम्यो कमी जाल्यात आनी डिबेट वाडल्या. हे करपा खातीर माध्यम समूहाक बातम्यो जमोवपाक वार्ताहर धाडचे पडनांत आनी तितलीच खर्चांत कपात जाता. स्टुडियोंत बसून अँकरूच न्यायाधीश जाता आनी आपणूच निवाडो दिता.

बोलिवूड वा हिन्दी सिनेमा हो पुराय भारतीय सिनेमांचें प्रतिक न्हय. भारतीय सिनेमा इंडस्ट्रीत जश्यो हेर भाशा आसात तसो हिन्दी सिनेमां निर्मिती हो एक ताचो भाग. पूण मुखेल प्रवाहांतले हिन्दी सिनेमा निर्मितीचो हिन्दी प्रदेश आनी बिगर निवासी भारतीय लोकसंख्येचेर आशिल्लो प्रभाव आयच्या राजकी परिस्थितींत म्हत्वाचें थारता. मुळांत हिन्दी सिनेमा उद्देग हो खऱ्या अर्थान सर्वसमावेशी आनी निधर्मी थारला. तातूंत जात-पात, भास, धर्म, प्रांताच्यो शिमो हुणून आयिल्ले कलाकार आनी तंत्रज्ञ चमकल्यात.

हिन्दी सिनेमाचें सर्वसमावेशी आनी निधर्मी चरित्र बदलपाच्या यत्नांक राजकी तर्क आसात. सुशांत सिंह राजपूताचे आत्महत्येचो मुद्दो करून वंशवाद आनी धुवळे वखदांच्या वादांत हिन्दी सिनेमाक ओडलो. उपरांत जवाहरलाल नेहरू विद्यापीठांत विद्यार्थ्यांक सहानुभूती दाखोवपाक गेल्ले कडे दिपीका पडुकोणाच्या सिनेमाचेर बहिरकार घालपाचो यत्न जालो. ह्याच वर्गान अक्षय कुमाराक आपल्या नव- राष्ट्रवादाचें प्रतिक म्हूण गाजयलो आनी उपरांत अक्षय कुमारूय ह्या बहिरकार संस्कृतीच्या रागाचो धनी जालो. ताचें कारण म्हळ्यार अक्षय कुमार हाणी ‘काश्मीर फायल्स’ सारक्या निव्वळ प्रोपगंडा सिनेमांक वाट करून दिली, आयज त्या राजकी धारेक आनी धंद्याक अक्षय कुमाराची गरज भासना.

आमिर खान हो हिन्दी सिनेमांतूच न्हय तर भारतीय सिनेमा निर्मितींत म्हत्वाचें व्यक्तीमत्व. सिनेमांच्या दर्जा बाबतींत आमीर खान खूब वयर आसा तें जालेंच, पूण ताची आशिल्ली आंतराष्ट्रीय लोकप्रियता. मुळांत मुखेल

प्रवाहांतले हिन्दी सिनेमां जागतीक मळार भारतीय वंशाच्या बिगर भारतीय लोकां भितरूच चड लोकप्रीय आसता. दर्जाच्या बाबतींत ती एक गंभीर सिनेमा संस्कृती म्हूण लोक पळयनात, हें वास्तव. पूण आमीर हो जागतीक सिनेमांतलें व्यक्तीमत्व. ताचें कारण म्हळ्यार लगान सारको हिन्दी सिनेमा ऑस्कर पुरस्काराच्या विदेश सिनेमा विभागांत नामांकीत जालो तेन्ना जरीय त्या सिनेमाक पुरस्कार मेळूंक ना आसत पूण समिक्षकांनी ताची तोखणांय केली. तेन्ना मुखेल प्रवाहांतलो हिन्दी सिनेमां जागतीक प्रेक्षकां लागी पावलो. चीना सारक्या देशांत 3 इडियटस् सिनेमान बरो व्यवसाय केलो. बहिरकार संस्कृतीचो ट्रेंड पळयल्यार तांकां प्रस्थापीत हिन्दी सिनेमांतल्या प्रतिकांक हुमटून वडोवपाक जाय, अशें दिसता. आयज आमिर खान ह्या बहिरकार संस्कृतीच्या केन्द्रस्थानाचेर आसा. करण जोहर, शाहरुख खान, सैफ अली खान हांका दर एक विधानाचेर ट्रॉल सेना शिगार घेतात.

आयज पुरायपणान इंग्लीश आनी हिन्दी टिक्की मिडीयाचें विकृतीकरण जाला. ते खातीर आदीं मालकी बदलप आनी टिक्की प्रोपगंडा कसो वापरप हो ट्रेंड म्हणून मुखार येवपाक लागला. आजूनूय प्रिट मिडीयाय धिटायेन हाचो प्रतिकार करता. ताचें कारण म्हळ्यार ब्रॉडकास्ट करतना पळोवपाक तकालस घेवची पडना समजुपाची. देखून चलचित्रां दोळ्यां मुखार भोंवडावप सोंपे जाता. वाचपाक तकालस घेवची पडटा, आपूण कितें वाचतलो आनी कितें ना. तसोच सिनेमा खंयचो पळोवप आनी खंयचो ना हो लोकांचो चांयस. देखून लोकांच्या निवडीचेर प्रभाव घालपाचो यत्न बहिरकार संस्कृती करपाक लागल्या. आनी Post-truth च्या जमान्यांत Common Sense बदलपाचो हो व्यापक मॉडेल जावन आसा.

(लेखक गोंय विद्यापीठांत आंतरराश्ट्रीय राजकारणाचें सहाय्यक प्राध्यापक आसात.)

आयआयआयटी, भाशाशास्त्राय जाय

विरोधा खातीर विरोधय जाता. विरोधा खातीर विरोध करप तशें गोंयांक नवें न्हयच, विरोधाचेर जैत मेळयत कोंकण रेल्वे राज्यांत आयली, राजभास कायदोय जालो. मोनोरेल, स्काय बस मेट्रो हुमकळ्ळो. कोंकणींत व्हडा प्रमाणांत पुस्तकां, व्याकरण, कोश नात, अशें आयजय हिणसावपी आसले तरी दोन ज्ञानपीठां कोंकणी साहित्यिकांनी हाडलीं, हें विसरूंक येत व्हय?

शिक्षणीक मळार गोंयांत आयआयटीचें तेंच जालां, काणकोण सावन सांगे, मेळावली करीत आयआयटी परतुन सांग्यार व्हरपाची भास सुरु जाल्या. फाटलीं कितलीशींच वर्सां तिका सदांकाळाचें घर दिवपाक निर्णय जाले, जमीन मेजपा मेरेन पावतकीच आडवेलीं येतात, विरोधय जाता. इफ्फीक अजून आपलेशीं म्हणपा सारकें घर मेळूंक ना, पूण इफ्फी तिगला. एकदां गोंयांत आयिल्ली आयआयटी गोंयांतल्यान भायर वचूंक ना, व्हड लाव मेळनासतना तिका गोंयकारांनी भायर धांवडावंक ना हें म्हत्वाचें. आयआयटी सारकी शिक्षण संस्था गोंयांत हाडपी आदले मुख्यमंत्री मनोहर पर्रीकार फुडाराचो विचार करपीच न्हय तर ध्येयवादीय आसले. ताणीं आयआयटीक खाशेलें घर नासतना फर्मागुडी अभियांत्रिकी म्हाविद्यालयांत जागो दिलो, उक्तावणय केलें. आयआयटीचें कॅम्पस मेळावली, सांग्यार, धारबांदोड्यां, काणकोणें उबारपा खातीरचें भासाभासेंत धा- बारां वर्सां गेलीं. मांडवी, कुशावती, म्हादयतल्यान खूब उदक व्हांवयन गेलें, पूण आयआयटीचो कॅम्पस

जावन जायना, अशी गोंयची परिस्थिती जाल्या. मजगतीं, शिक्षणीक मळार जाल्ल्या बदलांचे वेध घेतल्यार आनी नव्या शिक्षण धोरणाचो अभ्यास केल्यार गोंय सरकाराक आयआयआयटीट (इंडियन इन्स्टीट्युट ऑफ इन्फोर्मेश टेक्नोलॉजी) न्हय जाल्यार जिणेविज्ञान, भाषा विज्ञान, नासा सायन्स, ब्रह्मांड विज्ञान, अर्थकारण, कला आनी कुशळटाय विज्ञानांत जाल्ली क्रांती दिसतली. आयआयटी कॅम्पस बांदून जाता म्हणसर आयआयटीच पोरणी जाल्या, अशें विद्यार्थ्यांक दिसल्यार अजाप न्हय. तंत्रगिन्यान इतलें नेटान बदलता तें पळेळ्यार 2024 ची लोकसभेची वेंचणूक सगल्या राज्यांनी एकाच दिसाक जातली, अशेंय दिसता. वेंचणूक वा राजकी शास्त्र (विज्ञान) हो विशय प्रधानमंत्री

नरेंद्र मोदीजींक भावता. राजकी शास्त्र हो तांच्या उच्च शिक्षणातलो मुखेल विशय. त्याच बळग्याचेर ते प्रधानमंत्री पदा मेरेन पावल्या आसुये. लोकसभा वेंचणुकेचीं गणितां मांडपाक प्रदेश भाजपाचें शिबीर सुरु आसतनाच मुख्यमंत्र्यांनी हेर कार्यावळींकय हजेरी तशीच लायली? तांणी चड लक्ष शिक्षणीक मळा कडेन दिल्यार मुळाव्या शाळांच्या विलीनीकरणाचो विशय गरजे भायर कोण तापयता तें होल्मतलें. गणीत मांडप सोंपें, पूण उत्तर अचूक मेळपाक बे एके बे, बे दुणे चार म्हणवेंच पडटले. कमी विद्यार्थी आशिल्ल्यो शाळा एकठांय हाडुया, अशें मुख्यमंत्र्यांनी सांगलें. पूण एकूच विद्यार्थी, एकूच शिक्षक आनी सोबीत शाळेची बिल्डिंग आसल्यार

कितें करतलें तें सांगलें ना. विलीनीकरण हें उतर वापरल्यारच तकली उसळपी गोंयकार आसतलेच. विलीनीकरणाच्यो, आणीबाणीच्यो यादी तशे पुस्तकांनी आसाच, तातूंत सुदारप शिक्षण संचालनालय करता आसतलेंच, पूण तें करतना मूळ शेणचें ना हाची जतनाय घेवची. विद्यालय, उच्च शिक्षण वा तंत्रिक शिक्षण मळावेले शिक्षण संचालक बदलतकच फाटल्या निर्णयांच्या अभ्यासांतल्यान नव्यो घोषणा करतना मुख्यमंत्र्यांनी सगल्यांक विश्वासांत घेवचें. जे तांचे फाटल्यान रावल्यात तातूंत कार्यकर्ते, फुडाऱ्यां भितर शिक्षक (निवृत्तय आसत) आसतलेच आनी तांकां सांबाळून घेतना मुख्यमंत्री खासावीसय जावप शक्य आसा. शिक्षणीक मळाचें मात्शें तशेंच जालां, समेस्तांक सांबाळटना शिक्षण खात्याक सरकार सवती वागणूक दिता, अशें कांय शिक्षकां कडेन उलयतना कळ्ळें. मुळाव्या शिक्षणांत सरकारां शाळांनी तशो कडल्यो अडचणी नात, शिक्षकांच्यो मागण्योय मान्य जातात पूण अनुदानित शाळांचें, शिक्षकांचे कितें?

नवी शिक्षण निती वा धोरण आपणावपाक निवृत्तीचे वाटेर आशिल्ल्या शिक्षकांक वाज येतलो. शिबीरां, कार्यशाळा तांकांय जाय पूण निवृत्तीचे उपरांत सरकार आमकां खांची कोनशांनी स्थान दित व्हय? आमची याद दवरत व्हय? अशें तांकां दिसतलेंच. भुरग्यांचे उंचेलें शिक्षण, शिर्हिस, लग्नाचें चिंतप आसतार. शिक्षण म्हारग जाता, उंचेल्या शिक्षणाची फी, ट्युशन क्लासेसची फी चें वजें तकलीं भिण्णिवावपी.

बदल्यो, बडल्यो, शिक्षणीक पुरस्कार हातूंतल्यान एकामेकां भितर दुस्वास वाडटा, राजकारणय भितर सरता आनी तें सगलें करतना शिक्षणाच्या मळार वायट घडणुकोय जातात. गोंयचें शिक्षणीक मळ तशें अजुनूय तितलें म्हळें जाल्लें ना आनी तें जावचें न्हय हाचे खातीर विंगड विंगड पावंड्यावेले शिक्षण संचालक शिक्षणानच न्हय जाल्यार विचारांनी परीपक्व आसपाक जाय. नवे आदल्यांचो आदर करपी आसचे, तांचे मदीं तंटे ताण तणाव, राजकारण नासचें. नवें शिक्षण धोरण विद्यार्थ्यांक न्हय जाल्यार शिक्षकांय नितीशास्त्राचे धडे दिवपी आसा. शिक्षकांनी शिकोवपाची पद्धत बदलप, सकारात्मकता हाडप आनी भुरग्यांक फकत शिक्षणानच न्हय जाल्यार जिणेत जैतवंत जावपाक गुरुजींनी मार्गदर्शक जावप, हें शास्त्र नव्या धोरणातल्यान शिकचेंच पडटलें. भाषाशास्त्र हो तातूंतलोच एक विशय, तें कळ्ळ्यार शिक्षक, विद्यार्थी एकवटीत जावचे, कुडीन आनी मनान. नव्या शिक्षण धोरणांत विज्ञान, तंत्रगिन्याना इतलेंच भाषाशास्त्राक म्हत्व आशिल्ल्यान राजभासेक बरे दीस येतले, अशी आस्त आसा. त्या शास्त्रांतल्यान आयआयटी, आयआयआयटीट, बिटस्, आयआयएम शिक्षणात राजभास पावतली, ती सुंदर न्हय जाल्यार गिन्यानाचो दिवो जावपी, गोंयांक स्वयंसिद्ध करपी आसची. शंभर वर्सां आदीं गोंय हें उद्यमी राज्य आशिल्लें, शेतकामांतल्यान तें मुखार सरूंक येता, आयआयटी वा आयआयआयटीक भूंय दितना तेंच सरकारान मतींत दवरचें.

गोपीनाथ विष्णू गांवस

7038579804

सतरी बोली

पयलीं आमच्या जाण्ट्यांचां सकाळीं चारांकच उजवाडा. ह्यावटेन चुलींत लाकडां साल्हीं, त्यावटेन लाकडांनी जिबोळी धल्ली की कामावळीक सुरुवात जाय. एकेकाच्या घरांतल्यांक जायो तितक्यो, ढीगभर भाकरी भाजपा खातीर, म्हणयेर बसत. मांडीत नासण्याचां जांव तांदळाचां पीठ कालोवपाचां काम सुरू जाय. वरांचीं वरां. लाटफळ्याचेर हातीन फटाफटा माणसो कश्यो भाकरी धापटीत. फटाफटा करीत. लाटण्याशिवाय. भाकरी मापायल्ल्यावरी एक सारख्यो. आतां लाटणीं येयलींत. तरीय गोल जातीतच म्हणान सांगा नजो. ह्यो भाकरी तयाचेरच भाजीत. कोळशांचेर शेकयत. फातरीर वाटलाल्या तांदळांच्या कणयांचे भिड्याचेर चळ...चळ... करुन गवान, पोळे काडीत. आजूनय तो आवाज तस्सो कानांत चळ...चळ...करता. भिडाचीं तीं तेन्नाचीं भिडींच येगळीं. आतांच्या भिड्यांचेर धा गवान काडले जाल्यार चार कोंतत. दोन जळटत. दोन चिटकान धरतत. पोळे काडटना भिड्याक केळीच्या दणांयान तेल ल्हायत. आतां कांदाक हीर तोंपतत आनी तेल ल्हायतत. गवान – पोळे काडून जाले की भिडां बरां तेल ल्हान अकरकून दवरीत. न जाल्यार दुसरेफावट गवान गेलोच फुकट... पितळेच्या तोंपांत पयलीं गोडाची भाकर देप कशी. ते भाकरेची रुच आजूनय जीबेर तशीच आसा. चुलीचेर ही भाकर भाजताना त्या तोंपांत भाकरीक जायां तं सगळां घातलां की तेचेर केळीचे खोले आनी तेज्यावयर मीगेर पेटयल्लीं शेंळकुणां, शेणीं दवरीत. लोळे दवरीत. पोंदची जळ्ळली भाकर कास्तांत ल्हागता. ती करापलली भाकरी सगळ्यांकच आवडा. गोडाची भाकरी भाजपाचो हो तोप थल्लालोच आसलो. गोडाची भाकरी तशी कोणाकय करुंकच जमाना. ती भाकरी करतना, भाकरीच्या तोपाक गोबराचां लिपान काडीत. वर्साक दोन - चार फावटी तरी भाकरी करीतच. त्यादिसा घरांत आनीक कसली भाकरी भाजी नसलीं. सोयऱ्या – धायऱ्यांक दिवन ती उरा. दीसभर येतो जातो तीच खाय म्हटल्या उपकारता.

वर्सान एक - दोन फावटी केन्नाय सोयरो येयलो जाल्यार घरांत सागोती करीत. तेन्ना

मुकेश थळी

फोंडे

म्हजें गोड गोमटें सुंदर गोंय. ह्या गोंया विशीं म्हाका कितलें सामान्य ज्ञान खबर आसा? आसूंक जाय. शालेय अभ्यासक्रमांत गोंय, गोंयकार, गोंय मुक्तीचो इतिहास अशी जुजबी माहिती अभ्यासक्रमांत आसा. पूण, सविस्तर माहिती जाणा जावपाक तरणाट्यांनी यत्न करुंक जाय. कित्याक? पयली गजाल तो गोंयकार म्हूण ताका आपली भूंय, इतिहास, भुगोल, म्हान गोंयकार हांची माहिती जाय. हालींच पणजेंत भाऊसायब बांदोडकार हांचे पुण्यतिथी निमतान ह्या म्हान फुडाऱ्याची जीण आनी कार्य ह्या विशयाचेर सुभाष जाणान सुंदर क्वीज घेतलें. आंतर महाविद्यालयीन. हे उपक्रम एकदम बरे. गोंयांत सरकारी नोकरे खातीर यत्न करतना गोंय ह्या विशयाचेर एक सामान्य गिन्यान पेपर आसता. दरेका प्रस्नाक चार पर्याय दिल्ले आसात. तातूंतलो जापेचो अचूक पर्याय उमेदवारान निवडपाचो आसता. पोलोस उपनिश्क्षक पद आसूं वा हेर सनदी अधिकारी पदा खातीरची चांचणी आसूं वा कारकून पदा खातीर, हो पेपर आसताच. म्हणटकच, दर एकल्या उमेदवारान असल्या पेपरांक फुडो करपाक तयार आसप गरजेचें.

असलो चांचणी पेपर सोडयतलो जाल्यार ताचो अभ्यास आठ दिसांनी जायना. ती सतत उरपी अभ्यास प्रक्रिया. कान, दोळे आनी तकलेचेर अन्त्ये कायम सजण, सचेत दवरुंक जाय. राजकारण, अर्थकारण, उद्देग विश्व, खेळ मळा वयल्यो घडणुको खबर आसूंक जायच. चालंत खबरां विशीं, बदलां विशीं भान आसूंक जाय. हें सगळें मेळयतलो जाल्यार वाचनाक पर्याय ना. ते खातीर खास पुस्तकां आसात. संदर्भ ग्रंथ आसात. नेमान पेपर वाचप गरजेचें.

माज्या आयदनांची घरवय

सागोतेवांगडा खावंक तांदळाचें वडे भाजीत. भाजलाल्या मैथयांचो पीठो घालून वड्यांक पीठ मळीत. तेतून तेल घालून तांबडोलाल कोळसो घालीत आनी थोडो वगत तसोच पिठांत दवरीत. मीगेर गुळे करुन हातीन भाकरी धापटीत आनी पेले, कोपां मारुन वडे काडीत. तांब्याचे कायलेंत वडे भाजीत त्या वड्यांक कमीत – कमी, दोन - तीन तरी कोंड्याचे बारीक खाटयेन बिळके जायत. कोण्यांच्या तोकां केल्ल्या खाटयानी ते वडे परतीत - काडीत. आतां झायान काडटत. वड्यांखातीर खास कोड्यांच्यो खाटयो करुन दवरीत. ते वडे खुंय आनी आतांच्यो पुरयो खुंय. चड करुन पावसांत चुली कडेन भाजलाले हे वडे, गवान, गोडाची भाकर न जाल्यार खारीं, खावन उल्ली जाल्यार ती चुलीवयल्या उतवाचेर दवरीत. उतवाचेर दवल्लेली भाकरी जांव कायीय तस्सां सुकान उरा आनी पाड जाय नसलां. पावसांत सगळ्या घरांच्या चुलीवयर उतव हे भानतच. तेजेर मीगेर तुज्यान भिरशांयो सुकोवंक उडयत, ना जाल्यार तुजीं चुलीकडलीं भानशीरीं. तसांच ह्या उतवाचेर मटान सुकयत. पयलीं गावांत भोंवडेक सावाद माल्ती की सगळ्यांक घानघर कोश्टी मेळा. ती कोश्टी मीगेर उतवाचेरच सुकयत. न जाल्यार उतवावयर धुंवरांक. तं बरां उरां. उतव हो कोण्यांच्या बेळांचो न जाल्यार हेर कसल्याय खाटयांचो करीत आनी बरो दोऱ्यांनी न जाल्यार येलीन भानत.

पयलीं गावांतल्या शेळींनी काळो बेळो, तांबडो बेळो, निमगो, बलम, आयरेर सारख्यां भात पिकयत. ह्या भाताचे उकडे तांदूळ जायत. असल्या उकड्या तांदळाचां शीत न्हानीत. मडकुलांनीच पयलीं तांदूळ शीजयत. मीगेर इंंडालीनचीं भगुणीं , तोप येयले. न्हांनलालां शीत वाळणीचेर वाळीत. वाळपाखातीर सगळ्यांच्या चुलीकडेन तिकटां ह्यां आसलांच. तिकट्याचेर एक शिंबां वाळूंक. शिंबांच्या जाग्यार आतां येयणी येयल्योत. वाळणेपोंदा एक दोनो. पेज्जेक. पितळ न जाल्यार काश्या – शिश्याच्या ताटल्यांनी न जाल्यार परातीनी पॅज जेयत. आतां पेज बाबडो कोणूय करता तो करता. पॅज म्हणजे निवळ...

ह्यो ताटल्यो, पराती, पितळ, तांब्याची आयदनां येवचे पयलीं चुलीकडेन सगळीं

आयदना हीं मातयेचींच वावरत. मातयेच्याच आयदनांचो वावर चुलीकडेन चड आसलो. ह्या आयदनांचो आवाज नं. गडबड नं. बडबड नं. सगळीं थंड. तेंतुल्लां पाणीय थंड. हीं मातयेचीं आयदनां वापरुंक सुरू करचे पयलीं तेतून वेग - वेगळीं पानां घालून तीं चुलीर भाजीत. म्हणान न्हानललां न्हांनापय रुचीक बरां ल्हागा. जेवणां – खाणांक मातयेचो आनी त्या पानांचो सुरमटसो वास येय. तेकालागान मातयेच्या कद्यांतल्या, गोलयेंतल्या, बुडकुल्यांतल्या, कळशांतल्या पानयाची रुचच येगळी येय...

बारीक मडकूल, गोली, बुडकुलो, कुळाणं, कळसो, मडक्यां, कदां, मडकी, तपली, गाडगी, गाडग्यां, पाणयाचो बुटूस ह्या सगळ्या आयदनांनीच सगळां रानीत. पाणी गोलयेंत, मडकेंत न जाल्यार मडक्यांत तापयत. वेग - वेगळ्या आकाराच्या कुळण्यांनी तरेतरेचां न्हांनाप करीत. मातयेच्याच तयाचेर भाकरी भाजीत. त्यो भाकरी दवरंकय मातयेचांच आयदान. पॅज पियांक मातयेचींच गुळमां आसलीं. बुटूसांत पाणी भरुन तो बुटूस दोंगरार जे कामाक जायत ते व्हरत. कद्यापोंदा गवताचां निवना करीत आनी तेजेर कदां दवरीत. कद्यांतलां, कळशांतलां पाणी तर सामक्यां थंड ल्हागा. बुडकुल्यांनी धंय दवरीत तं झेल कसां थंड जाय.

न्हानपाखातीर जायां आसलालां सगळां कातूंक, शिन्तूंक, बेसूंक, सोलूंक, तासूंक, फोडूंक, शेडावंक, चाचावांक, कल्लावंक, खरपूंक, तोंकनावंक, बेसावंक, बोचावंक आनी निवळावंक सगळ्याक आदोळी, कातना, कोयती, कोयतूल, पाळ, पाळटी, सुरो आनी आडकात्री हेचोच वापर जाय. पणस शेडावंक, तासावंक, चाचावंक तसांच मटान बारीक करुंक पोंदा धरुंक म्हनकुटो, धडो वापरीत.

पयलींचीं आमचीं मातयेचीं घरां गेलीं आनी त्या घरांबरोबर आमच्यो मातयेच्यो चुलीय गेल्यो. च्या - पाणी तापोवपाचां चुलींचां वायल गेलां. खुरांची, गुण्यांची चूल गेली. चुलीकडलीं उतराळूंक गेली. चुलीकडलीं आयदनां ननपयत जालीं. ही आमच्या चुलीकडल्या आयदनांची घरवय खूंय चुकान जीती उल्ल्या...! बाकीचीं उल्लेली यादीच्या सासकुलांत उल्ल्या ती फक्त कश्टाच्या अनुभवाची उतरावळ... केन्नाय जाण्ट्यांच्या तोंडांतल्यान आयकांक मेळटा...

गोंय विशयाचें सामान्य ज्ञान

हें सगळें करुन जण एकल्या इत्सुक विद्यार्थ्यान आपली अशी डायरी सांबाळची. जातूंत बारीक सारीक तपशील नोंद करुन दवरचो. कारण परिक्षेंत प्रस्न सोंपे आसनात. ते मुद्दम घुस्पागोंदळाचे करुन दितात. तपासपाक, उमेदवाराक खऱ्यांनीच कितलें आनी खोलायेन खबर आसा तें. घडणूक प्रसंग खंयच्या वर्सा घडली असो प्रस्न आयलो जाल्यार तो आपल्या नोट बूकांत आनी तकलेंत पयलींच नोंद करुन दवरुंक जाय.

एम ए कोंकणीच्या फॅकल्टी बदल चांचणी पेपरांत कोंकणीचो इतिहास, कोंकणी कथा, कविता संदर्भांत चड प्रस्न आसतात. देखीक – गॅर हें शीला

कोळंबकार हांचें पुस्तक खंयच्याय वर्सा उजवाडाक आयलां? असो प्रस्न येवं येता. (जाप 2007), ते खातीर हो सगळो तपशील बारीकसाणेन तकलेंत दवरुंक जाय. म्हणजेच हीं पुस्तकां वाचीत रावंक जाय. वाचतना तातूंतल्यो नोंदी आपले तकलेंत वा पटयेंत नोंद करपाक जाय. घट्ट. कोंकणीचे आद्य व्याकरणकार कोण असो प्रस्न आयलो जाल्यार ताची जाप थॉमस स्टिफन्स. खूब खेपे कवितेच्यो वळी दितात आनी कवी वळखूंक सांगतात. देखीक – सुख ना रे पयस पळे उदक कशें तें कांतात? ताची जाप – बाकीबाब बोरकार. खूब खेपे चार पर्याय दिल्ले आसतात. पर्याय आसतकच सोंपेंय जाता आनी कठिणूय

आसता. खबर आसुनूय घुस्पुपाक जावं येता. गोवा युवा महोत्सवांत सुरवातीच्या कांय वर्सांनी हावें क्वीज मास्टर म्हूण प्रस्नमंच सर्ती घेतल्यात. चडशा जाणांक ताचो विसर पडला. गोंय विशयाचेर केंद्रित ही सर्त. अजुनूय ती चलता. खूब जाणांनी म्हजे सर्तीतलें आनी हेर कांय प्रस्न वचून पुस्तक उजवाडावचें अशी कल्पना मुखार हाडिल्ली. पूण म्हज्या व्यापांक लागून तो विशय सद्या तरी फळाक येवंक ना. मनांत आसा.

यूपीएससीच्या आयएएस, आयपीएस आनी आयएफएस आनी हेर सेवा परिक्षां खातीर खंयचोय विद्यार्थी कोंकणी पेपर निवडूंक शकता. प्रिलिमेक आनी मेन परिक्षेक. कांय वर्सां आदीं कर्नाटकांलें बाय छाया (नांव सारकें याद जायना, मंगळूर वा कारवारचें आसत) पाय एएस परिक्षेक कोंकणी पेपर घेतलो. प्रिलिमेक घेतिल्लो. पास जालें. मेन परिक्षेक म्हळ्यार लेखी परिक्षेक ताणें कोंकणी पेपर बरयले. ते खातीर अभ्यास करुंक तें गोवा विद्यापिठांत येवन राविल्लें अशें कळ्ळें. कालांतरान तें आयएएस पास जालें. त्या वेळार हांव ताचे कडेन फोनार परचीं दिवपा खातीर उलयलां ही याद जाता.

आयज जर कोणेंय कोंकणी उलोवपी विद्यार्थ्यान यूपीएससी परिक्षेक कोंकणी पेपर घेतलो जाल्यार प्रिलीम परिक्षेक चार पर्यायांच्यो जापो आशिल्ल्या पेपराक फुडो करुंक ताका रडिमेड प्रॅक्टीस पुस्तक जाय. प्रस्नावळीचें पुस्तक जाय. तेंय आमकां तयार करचें पडटलें. कोंकणी संस्थांनी हें काम मनार घेवंक जाय.

स्पर्धात्मक परिक्षा दिवपाची संस्कृती गोंयांत वाडपाक जाय. युवा पिळगे मदीं हे विशीं अदीक जागृताय जावंक जाय. आयएएस परिक्षा आपले भाशेंतल्यान दिवं येता. हें सादें तथ्य भुरग्यांक कळोवंक जाय. प्रस्नमंच सर्ती हें हे दिशेन एक टॅनीक. हे खातीर एकडेंमीक वातावरण खेळटें घोळटें दवरुंक डिजिटल माध्यमांचो आनी सोशल मिडियाचो आदार कल्पकतेन घेवंक जाय. हे यत्न सातत्य दवरुन जावंक जाय. कश्टसाध्य आसूं, शक्य आसा. आमचीं भुरगीं बाबत कुळां न्हयच न्हय...

अतिशा सुर्लीकार

7262849923

लोकवेद

इंद्रधनुषो तोरण बांदून कुपां तरगां नाचयत वत-पावसाचो खेळ खेळयत पाचवी बहर फुलयत, सणां – परबांचो

कुरपणो भरुन उत्सवांचो परमळ फांकयत आयलो श्रावण म्हयनो. अर्दी मदीं शिरशिरपी परत घोगत परत वत दाखयत, कुपांनी लिपयत घडकेक घसघशांनी दडक झडयत येवपी पावशी खेळ श्रावण म्हयन्यांत रंगता. पाचव्या सड्यार धर्तरी मात मुमुरखीच हांसता. आंगापांगार वज्रकणयांचो अलंकार रानफुलांची फांती माळून भांगराळ्या वतार, शितळ वाऱ्यार पावसाचे तालगडीर ती रमता. पाचव्या सड्यार धर्तरेचें रूप पळोवन सगळींच तिका भुल्लुसता. हो म्हयनो निर्मळ तसोच पवित्र आनी खाशेलो म्हयनो.

चडशे लोक उमाशेंतल्यान शिवराक रावतात ते चवथ जायसर श्रद्धेन सवळे पाळटात. सणां – परबांचें आगमन जाताच सवायशिणीं मदीं एक उत्सवी वातावरण निर्मता. ह्या म्हयन्यांत आठवड्यांतलो प्रत्येक दीस खास आनी श्रावणांतलो आयतार म्हळ्यार मुदयेर थीक कशे. श्रावणांतलो प्रत्येक आयतार सवयाशिणीं भावार्थान पुजतात.

आयतार श्रावणांतलो आसलो तरी तो वेगवेगळ्या राज्यांतल्या गांवकिया वाठारांत वेगवेगळे पद्दतीन सैमपुजा करतात. जशे गोंयांत कांय गांवकिया वाठारांनी सवायशिणीं आदले दीस आयतार पुजपाची पारंपारीक तयारी करतात. दोंगरांनी पत्री पुंजावन ती आदले दीस तुळशीन हाडून दवरतात. सैमांतल्या ह्या पान – पत्रेक, पत्री म्हणटा खरें पूण पत्रेंतल्या प्रत्येक पाना – पानांक खास नांवां आसतात जशे शेरवडां, वाघाचे बचके, कावळ्या दोळे, माड, पाट, शेंदरी, बेल, हरयाळी, नाल्ला दोळे, रामाचीं बोटां, कावळ्याचे दोळे, म्हातारेचीं बोंदरां, दिवलेफूल, चिड्डो, खासतरेक अशीं जायतीं साबार पानां मेळून पत्री एकटवता. ती पत्री दर आयतारा श्रद्धेन केळीच्या शिरतेपोंदा तांदूळ पातळावन वयर पत्री, विडो, पानांचे दोगे करुन पाटार आयतार पुजतात. सरभोंवतणी धवी फुल्ल रांगोळी, पाटासरी दिवली पेटोवन हरयाळीच्यो फुलां सकट ल्हान सान चुडयो केळी गाब्याक बांदून आयताराच्या दोनूय बाजून दवरतात. ह्यो चुडयो, अक्षदा सूर्य देवा दिकेन हुमन्यार दवरतात. एक तुळशी मायेक आनी एक सवायशीण आपल्या माथ्यान माळटा. अशी विधीवत आयतार पुजतात आनी दीस अस्तंतेक वच्चे पयलीं तुळशीन आयतार पावयतात. दरेक आयतार पुजल्या उपरांत पातळ्यो, दोगे, खिचडी, मुटली आनी निमणे आयतारा ताका पळोवपाक पोळे अशे खास पनवार रांदतात. हेर दिसांनीय हें पनवार करुन खावं येतात पूण सणां-परबांक रांदिल्ल्या पनवारांची चंव खास.

डॉरीस फारिया

8208579552

गोंय म्हणटकच सगळ्यांत पयली गजाल नदरे मुखार येता ती म्हणल्यार दर्या. गोंय वा गोंयकारांची ही खाशेली वळख जाल्या. सकाळीं दर्यादेगेर वचून मॉर्निंग वॉक करप, खेळप, सांजे घरच्यां वांगडा वा इश्टां वांगडा पासयेक वचप, रेंवे घरां करप. हो आमच्या जिणेचो ल्हानपणांतल्यान नित्यक्रम जाला.

दर्याचो गाज, ल्हारांचो खळखळ आमकां सामको लागींचो. दर्यांतलीं ल्हारां नाचून खेळून आनी आपलो संगिताचो गोड सुराचो आवज घेवन येतात आनी वतात. तेन्ना मनाक एक वेगळी शांती मेळटा. थाकाय मेळटा. हीं ल्हारां दर एका मनशाक जांव ल्हान भुरगीं, व्हडलीं आनी जाणटीं, हीं ल्हारां पळोवपाक, तांच्या वांगडा खेळूंक खास भोगता. शेणिल्ल्या मनाक थाकाय दिवपी अशीं हीं ल्हारां. जाल्यार फेणेर येता तेन्ना तांच्या वांगडा खेळपाक थोडीं सामकीं गुल्ल जातात. मागीर दर्यादेगेर वचपाची आमकां संवय लागता. अवचीत इतले बेगीन हें नातें म्हजें आनी तुजें कशें जुळ्ळें हांची भान आमकां उरना. जीं ल्हारां आमकां आपली भेट सदांच दितालीं, तातूंतलीं कोण परकीं आनी कोण खरेंच आपलीं हाचो फारक कळपाक खूब कठीण. पूण दर एक ल्हार आमच्या जिविताचो एक भाग कसो जालां. ल्हार ल्हान जांव वा व्हड येवं, कसलो

सणां - परबांचो कुरपणो श्रावण म्हयनो

गोंयच्या, होंडा गांवची सावित्री सातू गांवकार म्हणटा की चारूय आयतार पुजपाची विधी समान आसली तरी तांच्या गांवांत रानांतल्यान आळू हाडून आळवा पानार आयतार पुजतात. आयताराक दोनूय बाजुनी दवरपी दोगे मात वेगवेगळे पत्रेचे करतात. पयल्या आयताराक खावचे पानांचो, दुसऱ्या आयताराक हळडी पानांचो, तिसऱ्या आयतरा कोन्या पानां आनी निमाण्या आयतारा शेरवडाचे दोगे करतात. ह्या दोण्यांक ती पत्रेपुडो अशेंय उच्चारतात. मुखार काजळ, हळद – कुकूम लावन हेर पत्री पातळावन आयतार पुजेक लायतात. चारूय आयतारांक गोड खिचडेचो उपार दाखयतात.

श्रावण आयतारांक, खळांतले वा वतान सुकयल्ल्या गन्याची भाजी हो खाशेलो नग रांदतात. मुखार दक्षीण कॅनरा, कर्नाटक वाठारांत पोर्णिमा पै अशे म्हणटात की तांची सैमपुजा म्हळ्यार “चुडी” पुजा. ह्या वाठारांत सवायशिणीं खास हरयाळी आनी रानफुलांच्यो ल्हान सान चुडयो केळीच्या गाब्याक बांदून दैवी रूप आशिल्ले तुळशीक, दोन सूर्य देवाक ओंपपाक दाराच्या हुमन्यार दवरतात.

सवायशिणीं ह्यो चुडयो घरच्या व्हडील सवायशिणीं दीत ताचें मानपान करतात तशेंच हेर सवायशिणीं मदीं त्यो चुडयो एकमेकांक दितात. ‘चुडी’ पुजेक, चुडयेंत बांदिल्ली दरेक पत्री खास पावसांत बहरता. ‘चुडी’ हो शब्द कन्नाडांतल्या “सुडी” म्हळ्यार गुच्छ.

दक्षीण केनरांत श्रावण म्हयन्यांत शुक्रार आनी आयतार चुडी पुजा करतात तर उत्तर केनरांत चुडी पुजा फकत आयतारची करतात. सकाळ फुडें अनवाळ्यान हे पुजेक आरंभ जाता. देवाक ओंपपी दर चुडयेंत दिबरेंकरु म्हळ्यार हरयाळी प्रमुख पत्री, माड्या बरोबर आरती, आवळे माडी, लाये ताड्यो, अनवाळी, माजरनाकूट औषधी गूण तशेच लक्ष्मी सानिध्य आशिल्ली वनस्पतीच्यो ताळ्यो बांदतात.

ही वनस्पत सोंपेपणान सुकना वा मरना थोडे तेंप ही वनस्पत टवटवीत उरता म्हण हे वनस्पतीक पाताळ भैर अशेंय म्हणटात आनी तांच्या बरोबर रथाफूल, रत्नगंधी, सुगंधी, शंकफूल पुष्पगंधी, कावळ्या दोळो, करवीर, गुलाब काटशेवतीं अशा रानफुलांचो आसपाव आसतात. कांय कडेन जेन्ना हीं

ल्हारांची भेट

दुस्वास दवरिनासतना आमी तांच्या गोपांत खेळटात. देखून केन्ना आमी तसल्या ल्हारांक दुख्खीं जावन म्हणटात, आतांच आयलें आनी रोखडेंच गेलें. पूण जेन्ना सामकीं व्हड ल्हारां येतात तेन्ना मात आमी ल्हारांक भियेतात, थोडीं त्या ल्हारां वांगडा हांसून खेळटात, जाल्यार थोडीं रागान तोंडातूच बडबडटात आनी केन्ना दुस्मानकाय वाडटा. पूण त्या रागा भितर मोग काळजांत झिरकून उरता. तशीच परिस्थिती आमच्या मनशांच्या जिवितांत चल्ल्या. ल्हारां हीं मनशां वरीन. जेन्ना आमी ल्लमाक येतात तें मरत मरेन मनशांची भेट आमकां जाता. वळख घडटा. नवें नातें जुळटा. मागीर जांव तें कुटूंब, सोयरी, शेजारी, इश्ट-मित्र वा मोगाचें. कांय जाणां कडेन हीं नातीं दर्या इतली खोल जुळटात. सुरवातेक दार मनीस आमकां परकीच कसो आसता. एकादें नातें जुळें, सुताच्या धाग्या परी नातें सामकें घट बांदता आनी तातूंत आमी घुस्म

वता. देखून भविश्यांत घडचें घडणुको आमी बेर्पा करतात. नव्या नात्यांत एकामेकांचो सूख दुख्खा भाग घेतात. सांगातान भोंवतात, दीस सारतात. मागीर त्या नात्याक एक नांव आनी जागो निर्माण जाता. पूण शेवटाक हेंच परकी ल्हार जावन पयस वता. भेट सोंपता. नातें तुड्डा. दोळ्यांत खारसाण वाडटा. विसरतात की हीं ल्हारां तात्पुरतींच येतात आनी वतात. जिणेचेर उप्राशिल्लीं ल्हारां खूब कितें शिकोवन वतात. वेगवेगळीं रुपां तशेंच रंग जाणवता. मनान जर सांगात सोडीत तरी पण काळजांत रिगिल्लीं ल्हारां मात दुख्खीं जावन ताची याद जागयता. फेणेरे परी वीख जावन जिवाक त्रास दिता. ‘ल्हारांची खारसाण केन्ना गोड जावंक शकना आनी गोड केन्ना खार जायना’. पूण आमी केन्नाच दुख्खी जावन वोग्री बसप न्हय, कारण तातूंतल्यान आमी शिकतात आनी जिवीत जियेवपाक आदार दिता.

गौरवी केणी खंवटे
7798791183

पुस्तक परिदण

हारुकी मुराकामी हे जपानी भाशेंतले नामनेचे लेखक. तांचें साहित्य वाचकांक एका आगळ्या वेगळ्या जगांत पावयता आनी तातुंतूच तांकां घुस्पावन दवरता. ‘काफ्का ऑन द शोर’ हें एक आगळेंच पुस्तक. लेखकान ही चारशे सुमार पानांची जड कादंबरी 2022 वर्सा

डॉ. तन्वी बांबोळकार
9764780497

वैचारीक

फाटलीं दोन वर्सां पुराय संवसारांत कितलेशेच बदल जाले. महामारी आयली. कितल्याशाच जाणांचो जीव गेलो. काम करपाची, शिक्षण घेवपाची पद्धत बदल्ली. ऑनलायन जीण आमचे जिणेचो वांटो जालो. हें जातनाच मनरिजवणेच्यो तराय बदल्ल्यो. नाट्यघरां, सिनेघरां बंद उरलीं आनी घरांत बंदिस्त जाल्ल्यांक आपलें मन रिजोवपा खातीर ओ. टी. टी. म्हळ्यार ओवर द टॉप माध्यमांचो आदार घेवचो पडलो. कितल्याशाच सिने निर्मात्यांनी आपलें चित्रपट ह्या माध्यमांचेर प्रदर्शीत केलें. तशें पळोवंक गेल्यार कोवीड महामारी येवचे आदींच मनरिजवणेचीं माध्यमां इंटरनॅंटाचेर पाविल्लीं. यू. ट्यूबाचेर येवपी वॅब सिरीजांनी तरण्या मनाक रिजोवंक सुरु केल्लें. सॅसरशीप नाशिल्ल्यान आनी चड

सिद्धी गांवस
7038177829

कथिका

हांव स्कूटर स्टॅण्डार लायतां थंय आसा, हो कोणाले तकलेर थापट मारुन धांवतालो म्हूण कोण जाणा. ‘आरे पडशीत पडशीत’ म्हणटा म्हणसर हाणें म्हज्या फुड्यांत घालून घेतलें. पावसाचे दीस, चोंय वटेन निसरट. बाबड्याचे हात झरकटले, कपडे लोळ्ळे, वयले वटेन भुरग्यांच्यो कुयो आनी हांसपाचो आवाज येवंक लागलो. हांवें बेगीबेगीन हाका उठयलो, कपडे झाडले, धोपरां बी पुसलीं जाल्यार हाचे हात- पांय कडकडटात. पांयां पोंदची माती घेवन हांवें भोंवतणी ओवाळून उडयली. ‘मीस हें कितें कोता? आमी एंशे कोन्नाय.’ ‘आसूं रे आमी कोताय,’ अशें म्हणून ताका म्हजे कडलें उदक पिवंक दिलें आनी घेवन शाळेच्या ऑफिसांत गेलें. व्हडळचे कुयो घालपी भुरगे मजा पळोवंक वाटेर राविल्ले तांचेर एक धेंगसो घालचो पडलो. ऑफिसांत व्हरून झरकटिल्लें थंय तांबडें वखद लायलें. तो पांय ओडीत ओडीत गेलो. ‘सवकास चल’ म्हूण सांगून हांवूय हात धुवंक गेलें. उपरांत, हांव पांचवेच्या वर्गांत वतालें तेन्ना मदीं एक फावट तो वयल्या वर्गांतले इस्कादी वेल्यान देंवताना दिशिल्लो. ‘मोडक्या घराची आपजीण’ (An Autobiography Of A Broken House) ह्या विशयाचेर बरयात म्हूण, आठवेच्या वर्गांत निबंद दिलो. वर्गांत भोंवतां भोंवतां हांव हाचे कडेन गेलें जाल्यार हो सांगता, ‘मीस, मुगे पांव दुखोता.’ ‘व्हडळ तूं वयर धावेचे क्लासींत गेल्लो तेन्ना तुजो पांय दुखऽऽऽ नाशिल्लो?’ ‘मीस मुगे काम आहलोले म्हूण आंव गेलेलो मुग्या फ्रॅन्डाक मेळपा.’ हांवें ताचे चोपडेचेर नदर भोंवडायली जाल्यार थंय निबंदाचें अजून एक उतर दिसऽऽ नाशिल्लें. हो भुरगो साश्टीकार. हांगा बोर्डीगांत रावता. खूब हुळ्हुळीत. बरोवंक, वाचूंक फाटीं. कोणालेय तकलेर थापटां मार, कोणांक चाळ्य, नांवां दवर, वर्ग चालू

काफ्का ऑन द शोर - एक आगळीच कादंबरी

जपानी भाशेंत उजवाडाक हाडली. 2005 वर्सा फिलीप गेब्रियल हांणी तिचो इंग्लीश अणकार केलो. ह्या पुस्तकांतल्यान मुराकामी हांचें नांव आनी साहित्य पुराय जगांत गाजलें आनी आंतरराष्ट्रीय मळार तांणी नामना जोडली. ‘काफ्का ऑन द शोर’ हे कादंबरेंत लेखक आमकां एका पंदरा वर्सांच्या तरणाट्याची आनी नाकाटा नांवाच्या पात्राची काणी सांगता. नाकाटा आनी काफ्का हे कादंबरेचें मुखेल पात्र. पुस्तकाचो माथाळो वाचल्यार तातूंत जेश्ट लेखक फ्रांज काफ्का हांचें विशीं कितें आसतले कांय? अशी कुरियोसदाद जाता, पूण लेखकान आपल्या मुखेल पात्राकूच तें नांव दिलां अशें वाचकांक जाणवता. फ्रांज काफ्का हांचें लिखाण ‘सरियलिस्ट’

शैलींतले. हे शैलींत लेखक वा कलाकार आपले काल्पनीक शक्तेक पालव दिवन, काल्पनीक कथानक तयार करतात वा चित्र काडटात आनी कांय वेळा तें चित्र वा ती काणी पळोवपाक वा वाचूंक विचित्र आसता, पूण तातूंत लेखक कांय समाजीक आनी म्हत्वाच्या विशयांचेर आपले विचार एके रहस्यमय तरेन मांडटात. वाचकांक काणयेचें कथानक रचपा फाटलो हेतू कितें? असो प्रस्न पडटा. लेखकाच्या मनांत कितें चल्ला तें स्पश्टपणान कळना. वाचक पुस्तक वाचतातूच त्याच बरोबर कथानकांत विणिल्ले विंगड विंगड अर्थ आनी विचार उस्तून काडपाकूय मग्न जातात. हे काणयेंतलो काफ्का एक पंदरा वर्सांचो भुरगो. कांय कारणां खातीर तो

आपलें घर सोडून वता. ल्हान आसतना काफ्का विशीं एक भयानक पूर्वअदमास उजवाडाक येता आनी तें खरें जायत ह्या भंयान तो घर सोडून वता. काफ्का ‘क्रो’ वा एक कावळ्या कडेन उलयता, ताच्या लागीं विचार मांडटा, ताचो सल्लो घेता. हो क्रो काफ्काचेंच अवचेतन मन (subconscious mind) अशें खूब साहित्यकांचें मत आसा. काणयेंत जाणटो जाल्लो, जाम पडिल्लो, माजरा कडेन उलोवपी नाकाटा आसा. नाकाटा आनी काफ्का एकामेकांक वळखनात तरी पुस्तकाचें निमणे कडेन तांचें नातें जोडूं येता. हे कादंबरेंत लेखकान सुटसुटीत भास वापरल्या पूण बरोवपाची शैली मात समजुपाक खूब कठीण आसा. कादंबरेंत रचिल्ल्यो ल्हान ल्हान वाक्यां वा काणयो

(anecdotes) अजापाचीं आसात. काणयेंत माजरा आसात, माजरां कडेन उलोवपी मनशां आसात, जपानी संस्कृतायेचें बारीक सारीक वर्णन आसा, कावळो आसा आनी कांय अजापाच्यो घडणुकोय आसात. मुराकामीचें हें पुस्तक सोंपोवन लेगीत सोंपूंक ना, अशें अणभवाक येता. ही कादंबरी एक बेस बरें, प्रचंड प्रमाणाचें एक उमाणें अशें म्हणप चुकीचें थारचें ना. मुराकामी हांची आनिंकूय पुस्तकां इंग्लिश भाशेंत अणकारल्यात. हें पुस्तक बाकीच्या पुस्तकां परस वेगळें, आगळें आनी मन भुलोवपा सारकें. जांकां साहित्य, रहस्य वा कला आनी मानसशास्त्राची आवड आनी तांणी हें पुस्तक वाचचें.

मनरिजवण बदलतना !

बंदनां नाशिल्ल्यान धाडसी विशय, नवे विशय, तरण्या मनाक भावपी विशय येवंक लागिल्ले. कितलीशीं वर्सां ‘सास बहू’ च्या झुमाक उबगल्ले पिळगेक जसो काय नवो श्वास मेळपाक लागलो. पूण तेच वांगडा, मारामारी, गुन्यांव, हिंसा आशिल्ल्या सिरिजांचोय आंकडो वाडूंक लागलो. ‘सेक्रेड गेम्ज’ आनी ‘मीरजापुर’ सारकेल्या वॅब सिरिजांनी तर तरनाट्यांक पिशें लायिल्लें. पूण, महामारी येतकच मात चित्र बदलूंक लागलें. सुरवेक लॉकडावन जालो तेन्ना दुरदर्शनान रामायण, शक्तीमान हे सारकेल्यो आदीं गाजिल्ल्यो मालिका (कार्यावळी) परत सुरु करुन घरांत बंदिस्त Aजाल्ल्या, वर्तमानांतले स्थितीक उबगल्ल्या मनांक नॉस्टालजीचोच डोस पिवयलो. तो पिवन आमी वेगळेव धुंदेंत जगूंक लागलीं. कांय खीण काय जायना पूण कोवीडाची गंभीरताय कुशीक दवरुन मन मातशें रिजूंक लागलें.

दिसूंक लागलें. म्हाका तर याद जाता हांवें नॅटप्लीक्साचेर हाचे पयलीं दोनदा पुराय पळयल्ली ‘फ्रँड्स’ नांवाची मालिका परतून एक फावट पळोवन काडली. ताण तणावाच्या दिसांनी ती एके तरेन स्ट्रॅस बस्टर जाली. हें म्हजेच बाबतींत न्हय तर कितल्याशाच जाणांचे बाबतींत जाले. म्हज्या कांय इश्टांनी सांगलें, आतां तांकां हिंसा आशिल्ले, खून मारामारी आशिल्ले कॅटेंट पळोवपाक जायना. ते परस खंयचोय विनोदी सिनेमा वा मालिका पळोवप चड बरें दिसता, मनाक तें भावता. आनी एक वृत्ती तयार जाली ती म्हळ्यार गंभीर विशयावेले कितेंय पळयता जाल्यार लेगीत त्या सिनेमाची काणी आदींच विकिपीडियाचेर वाचप म्हणजे मुखार कितें

जातलें हाचो ताण तकलेर येवचो ना. आमच्या मदल्या जायत्या जाणांनी हें केलांच आसतलें. तशेंच जायत्या जाणांनी कोवीड महामारेचो उच्चांक सुरु आसतना, पयलीं पळयल्ले सिनेमा वा मालिका परत पळयल्यो. कारण तांकां तातूंत मुखार कितें जाता हें खबर आसतालें आनी नवें कितेंय पळोवंक लेगीत तणाव येवंक लागलो. म्हणजे मनशाच्या मेंदवान स्वताक राखपा खातीर तयार केल्लो एके तरेचो मेकानीजमच म्हणया. हातूंतल्यान एक गजाल स्पश्ट जाता ती म्हळ्यार मनशाच्या मनाक बरें तेंच जाय आसता. हिंसा जरी मनश्याचो मूळ सभाव आसलो तरी ताचे पासून जाता तितले पयस रावप हें ताका कळ्ळां. कारण हिंसेन शेवटाक आपलेंच लुकसाण जातलें हाचीय मनशाक

खंय तरी जाणीव आसता. तरी लेगीत मनीस केन्ना केन्ना आपल्या मूळ सभावा कडेन कसो वता हो खर्यांनीच संशोधनाचो विशय. दुसरी खूब म्हत्वाची गजाल म्हळ्यार संवसारीक अरिश्ट येवं वा वैयक्तीक समस्या, मनीस आपलें मन रिजोवपा खातीर कलेचो आदार घेत आयला. कदीम काळांत एकामेकांक काणयो सांगून, एकामेकां मुखार नाट्य, नृत्य सादर करुन, गितां गावन तो तें करतालो जाल्यार आयज दोळ्यां मुखार एकलेपणांत सुद्दा मेळपी स्क्रीनीचो आदार घेवन तो आपलें मन रिजयता. कला मनशाक दुख्खांत लेगीत सूख सोदपाक मजत करता. अशें आसतनाय हेर जायत्या वेवसाया भाशेनच कलाकारांचेय हाल जाले. पूण, महामारेन कलाकारां खातीर नवीं माध्यमांय उक्तीं करुन दिलीं. नाट्यघरांतलें नाटक झूम सारकेल्या व्हिडियो कॉन्फरेंसींग व्यासपिठाचेर लेगीत सादर जालें. ताका नाट्यघरांतली मजा येवंक नासत घडये, पूण कलाकार बेकार बसलो ना. ताची परिस्थिती ताची सृजन उर्बा जाली. प्रस्ना येता तो फुडाराचो. कोवीड केसीस कमी जातकच जीण परत सामान्य जावंक लागल्या पूण मनरिजवणे वटया आशिल्ली वृत्ती मात बदलूंक वेळ लागत घडये. घडये, फाटल्या दोन वर्सांनी मनशाच्या मनांचेर

इतलो परिणाम जाला की आतां मनाक खोशी करपीच गजली चड भावूंक लागल्यात. ताकाच लागून घडये, नौमेटेड थित्रपट पळोवप्यांचो आंकडो वाडपाक लागला. आदीं फकत भुरगीं पळयतलीं तें आतां जाणटीय पळोवंक लागल्यांत. सामान्यांतल्या सामान्य मनशां कडेन मोबायल आनी इंटरनेट कर्नेक्शन आयिल्ल्यान आतां ‘कॅटेंट’ तयार करप लेगीत सोंपी गजाल जाल्या. टीकटोक, इंस्टाग्राम रील्ज सारकेल्या माध्यमांनी कोणाकय आपली कला सादर करपाची संद ह्या कांय वर्सांनी दिली. पूण, ते गजालीचो गैरवापर, गैरफायदो लेगीत कांय जाणांनी घेतला जाल्यार कांय निजाच्या कलाकारांक खरी संद मेळ्ळ्या. मनरिजवण करपाच्यो ह्यो बदलिल्ल्यो तरा कितले तेंप उरतल्यो हें खबर ना पूण महामारेन हेर गजाली सारके ह्या क्षेत्रांतय बदल हाडले हें मात खरें. घडये ह्याय माध्यमांतल्यान तयार जाल्ली कलाकृती काळाची परिक्षा दीत दीत टिकत वा मनशाची वृत्ती बदलता तशी तिचेय कडेन पळोवपाची नदर बदलत - सांगपाक जायना. पूण, सद्या तरी मनीस बरें तेंच पळोवंक, आयकूंक सोदता हें मात खरें. तेच उर्बेन ताका बरी कृत्यां करपाची आनी बरे तरेन वागपाचीय देख मेळूं हेंच मागणें!

कविता

आरे पावसा...

आरे पावसा झड मरे
असो कितें तूं पिरगता
लिपचोर्याच्या खेळांत तूं
आमकां कित्याक फटयता
आरे पावसा झड मरे
तो पळय शेतकार बाबडो
कपलाक आपल्या मिरयो घालून
मळबा वाटेन कसो नियाळटा
आरे पापया झड रे
सैम पळय कशें तोकेता
तुजी याद काडीत तें
कशें तुकाच रागान हिणसायता

पावसा झड रे आतां
दाटल्यांत पळय कुपां सावळीं
घोग्यांनी येना जाल्यार

शिरशिरीत घळय एक पांवळी..
लक्षता मातोणकार
8698687306

कोण दित काय उतर ?

सकाळचीं सुर्याकिरणां

सकाळचीं सुर्याकिरणां माथ्यार आयलीं गो,
माथ्यार आयलीं गो
दनपारचें वत काय मातशें सोंसना गो,
मातशें सोंसना गो
सकाळचीं सुर्याकिरणां म्हळ्यार
माणकां-मोतयां, पाचू बरी गो
दनपारचें वत म्हळ्यार
सुकलेल्या, करपल्या पानां वरी गो
सैमाचो खेळ चल्ला
धरतरेशी आपालिपा गो
झाडां-पेडां सोदत आसा
सुर्याक आपले गेंगत धरपाक गो
सूर्य मात धांवत आसा आमोरेचो
दर्याचेर न्हावपा खातीर गो
कारण ताका सकाळीं-फुडें
दंवा-लागीं खेळचे आसा गो

मोग आसलो खंय तिचो
काळजा सावन एका चल्यार
पूण बापायन सांगलें जीव दितलो
ताच्या वांगडा लग्न जायत जाल्यार
समाजाचे लज्जेक लागून
तिका ताका विसरोवपाक लायले
आनी घराब्याच्या मोगाक लागून
तिणें स्वताक समजायले
बांदलें एके गांठीन तिका
समाजाच्यो रिती बंधनां पाळून
तिणेंय केले मान्य सगळे
आपलीं मनांतलीं सपनां जाकून
आपणायल्यो सगळ्यो जबाबदार्यो
आनी केलो सुरु संवसार
वेळ लागलो ना कळपाक तिका
फटावल्या ती बऱ्याच पाश्टार
कामाक नाशिल्लो घोव
पिवन सांजे घरा येतालो
बायलेच्या हातार तेंकोवचे सोडून
तिच्या कडल्यानूच मागोवन घेतालो
काळजात भरली धडकी
जेन्ना बापायक कळ्ळी खबर
चलयेक दिवपाक आपल्या
आतां ताचे कडेन नासलें उतर
ती रडली तिणें सोंसले
पूण मजतीक कोण रावलो ना
ज्या समाजाची लज दिशिल्ली
तातूंतलो एकटोय कोण पावलो ना
एका तेंपार हांसपी खेळपी फूल

आयज सामके बावून गेला
जिवीत ताचें सवण्या वरी
दुकां वांगडा व्हांवन गेला
सोंपून सोंसून सोंशीक जाल्या
तिचें काळीज जाला फातर
कोण हाका जापसालदार
कोण दियत काय उतर?

भारत धारगळकर
गिरी. न्हापशें

सारिका नायक
9423316047

लोकभारत लोकचो आवाज

भांगरभूंय

To get the **Free PDF** copy of
भांगरभूंय on whatsapp daily

Click here and join our
official Whatapp Group.

 log on to Bhaangarbhuin.com [@Bhaangarbhuin](https://twitter.com/Bhaangarbhuin)

 Facebook.com/Bhaangarbhuin